

A mezőgazdaság időszerű kérdései

Uj tanyacsoportokat létesítenek Hódmezővásárhelyen

A háboru pusztításai leginkább Magyarország délkeleti szögletét kímélték meg. A termelés előfeltételei: élő- és holtanyag ezen a vidéken a legépebb. Szükségszerűen ezen a területen kell megindulnia mezőgazdaságunk újjáépítésének. Indokolt tehát a vidékek, a termelés, annak társadalmi, gazdasági előfeltételeivel behatóan foglalkozni. Ezt a célt szolgálja cikksorozatunk.

I.

A megoldásra váró magyar problémák között a földreform megvalósítása után is változatlanul a legfontosabbak közé tartozik a földkérdés és ezzel párhuzamosan a magyar mezőgazdálkodás. Rövid pár hónappal előbb nagybirtokos parasztszáz voltunk és közel másfélszer földesur négy millió katasztrális hold földet mondhatott magának. Ezzel szemben három és fél milliót meghaladó szegényparasztság összesen 5 millió 134 ezer 518 katasztrális hold földet hirt. Ez a két statisztikai adat mélyen rávilágít a háboru előtti földkérdés tarthatatlanságára és azokra az évszázados bűnökre, amelyeket az uralkodó osztály tagjai elkövettek a magyar dolgozókra. A nagybirtok nemcsak hogy nem elégítette ki a földet vágyó kisparasztok ezreit, hanem a földnélküli millióknak idényszaki munkát is csak olyan bérek mellett nyújtott, amelyből a mező munkás nem tudott emberi módon megélni. A termelés teljesen a kizsákmányoláson alapult. A nagybirtokosokat támogató államhatárolom meglazadott minden szervezkedési és sajtószabadságot a magyar parasztságtól s hatalmi erővel elnyomott minden kísérletet, amely az emberi jogok kivívására hívta küzdelembe a dolgozókat. Az uralkodó osztály annyira félt a dolgozó néptől, hogy inkább kiszolgáltatta az ország gazdasági erejét és népét a német imperializmusnak, mintsem a szociális reformok területén engedményeket tenné. A fejlődést azonban ezzel sem tudták megakadályozni.

A háboru elvesztésével az uralkodó osztály is elpusztult és a magáramaradt nép hozzákezdett évszázados bajainak orvoslásához. A földreform megvalósítása volt az első feladat. Ez megtörtént, pár hónap alatt felosztották a nagybirtokot, megindult a termelési munka mindenütt az országban. A földosztással kapcsolatban a földigénylő bizottságok hatalmas munkát végeztek úgy a nagybirtok, mint a kisbirtokok területén. A nagybirtokon a földigénylő bizottságok kikapották a földet, az uradalmi cselédség és sommások között és ezzel szinte be is végezték munkájukat. A majorok lakói megkapták a rájuk eső földterületet a majorokhoz tartozó földekből és hozzá is láttak a termeléshez. A háboru azonban itt sem múlt el nyom nélkül, itt is elpusztult az állatállomány és a mezőgazdasági gépekhez itt sem volt mindjárt elegendő anyag. A magyar mezőgazdaság csak részben volt gépesítve s a hatalmas nagybirtokosok is állati igával történtek a földek megművelése és mind-ezek még ma is hiányzanak. A majorok lakói nagyrésztben belátták, hogy ha valamire jutni akarnak, jobb lesz egységes terv szerint, közösen végezni a gazdálkodást. Így születtek meg itt is, ott is a szövetkezetek. Ezeknek a szövetkezeteknek még nincsenek írásos alapszabályai, mert előre semmiképpen sem tudtak volna szabályokat alkotni. Talán egy esztendő múlva, ha eleget tapasztalnak a közös munka területén, megalkotják azokat a szabályokat, amelyeken felépül majd a magyar parasztság szabad szövetkezeti rendszere.

A nagybirtokosvidékekkel ellentétben a földreform után a kisbirtokosvidékeken a földigénylő bizottságok elé súlyos nehézségek tornyosulnak. A kisbirtokosvidéken a határ nem egyöntetű nagy földparcellákból áll, hanem ezer meg ezer kisebb-nagyobb

önálló gazdaság húzódik meg a városok határaitól s az itt végzett földosztás lassú, bonyolultabb, mert a felmérésnél előbb fel kell kutatni a kiosztásra itélt földterületet s utána is fennáll az a veszély, hogy a megyei földigénylő bizottság, a panaszok alapján visszaadhatja a földbirtokot volt tulajdonosának. Ha a kiosztás még is történik, az új birtokos elfoglalja a földjét s utána sem szűnik meg a földigénylő bizottság munkája. A kisbirtokosvidéken az új földtulajdonosokkal sokkal nehezebb bekapcsolni a szövetkezeti termelésbe, mert

az elsőt birtokosok hatalmas területen fekszenek és így együttműködésük, irányításuk, közös gépek használata sokkal nehezebb és komplikáltabb. A vásárhely földigénylő bizottság felmérése a nehézségeket, amelyek a szövetkezeti termelés területén fennállnak, a tanyacsoportosításon keresztül próbálják megoldani azokat a nehézségeket, amelyeket a szövetkezetek területén az elsőt birtokosok jelentenek. A határra felosztják több tanyai közigazgatásra s ezeken a területeken »bekerbe fogják« a földigénylőket és így szervezik meg az elsőt tanyák lakóit a szövetkezeti termelés céljára.

(Legközelebbi cikkünkben a tanyacsoportosítással foglalkozunk.)

Kurucz Dezső

Reakciós tüntetések Pécsen, Törökszentmiklóson és Jászberényben

Legtöbb ideje véglegesen leszámolni az egyre szemtelenebbül fellépő fasiszta provokációval

Budapest, július 27. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Megdöbbentő fasiszta tüntetés zajlott le Pécsen. A pécsi népbíróság július 26-án délután tárgyalta Horváth Béla volt munkásszáziparancsnok ügyét. Ez a tárgyalás a reakciónak példátlan aranytüntetésre adott alkalmat. Mintegy 200 főnyi tömeg vonult fel a néptörvényszék elé. »Kötelek a zsidóknak!« »Le a zsidóberenc népbírósággal!« kiáltásokkal megostromolták az épületet, majd benyomulva, tojásokkal hajigálták meg a népbíróságot. Ugyanabban az időpontban másik, szintén 200 főből álló tömeg az ügy egyik tanujának házáat ostromolta meg. Félretolva mintegy öt-hat kirendelt rendőrt, kövekkel dobálták meg az ablakokat és be akarták törni a kaput. A rendőrök káptelenek voltak a két tüntetést elnyomni.

A népbíróság csak úgy hozhatta meg ítéletét, hogy orosz járőr segítségével kiűrtette az utcát. A tüntetések azonban egész nap egymást érték a városban és lövöldözésre is sor került.

Figyelemreméltó reakciós megmozdulás történt Törökszentmiklóson és Jászberényben is. Törökszentmiklós népe július 25-én megdöbbenéssel és határtalan dühvel értesült a helyi reakció gyalázatos és arcátlan támadásáról. Isme-

relten egyének ugyanis július 24-ről 25-re virradó éjszaka »Eljen a reakció! Le a kommunis-tákkal! Eljen Szálasi!« feliratokat és nyilas jelvényeket rajzoltak a törökszentmiklósi főutca falaira. Két nappal előbb pedig

a városparancsnokot őrző szovjet katonákat megtámadták és megsebesítették.

A rendőrség a két esemény között összefüggést gyanít és a leg-erélyesebb nyomozást indította meg.

A jászberényi reakciósok még nem mertek nyíltan jelentkezni, de annál erőteljesebben készültek a jövőre. Ismételt felszólításra sem voltak hajlandók beszovalgatni fegyvereiket, sőt egyre fenyegetőbben léptek fel. Végül is a rendőrség a szovjet hatóságokkal együtt házkutatást tartott és sok helyen elrejtett fegyvereket találtak meg. A fegyvereket elkobozták és megindították a legszigorúbb eljárást.

A Szabad Nép mai számában az eseménnyel foglalkozva a következőket írja:

— A reakció még mindig nem érzi elvesztettnek csatáját és szemtelenebb provokációkba kezd. Figyelmébe ajánljuk ezt azoknak is, akik a reakciótól legjobban megfertőzött Dunántúli is csak a rendőrség egyes tulkapásait veszik észre, a demokráciát fenyegető veszedelmet azonban nem akarják meglátni.

Dr. Szeghy Endre professzor előadása a magyar népzeneről

Dr. Szeghy Endre főiskolai tanár, az ismert zenetudós és népdalgyűjtő szerdán délután a Nemzeti Parasztpárt rendezésében nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott a magyar népdalról és népzeneről. Előadása elején vázolta a magyar népdalkultúra elterjedését és rámutatott arra, hogy sajnos csak a múlt század közepén kezdtek jobban figyelni a népköltészetre, de ekkor is csak a dalok szövegét jegyezték fel, holott a népdalnál a dallam és szöveg már születésétől fogva elválaszthatatlan egymástól. Hangsúlyozta, hogy le kell hajolnunk a falu népéhez és beleilleszkednünk kulturájába, hogy hamarosan megtaláljuk benne magunkat, a magunk életét és az egész magyarságot. A népszínművek műdalai csak muló, felületes képet adnak a magyarságról és Kodályék ismerték fel először igazán a magyar falu költészetében a magyar zenei fejlődés egyetlen lehetséges kiindulási pontját.

A továbbiakban a kiváló népdal-szakértő kifejtette, hogy a népdal leg-sajátosabb jegye a pentatónia, vagyis az ötfokúság. Ezt egyetlen európai szomszédunk zenéjében sem találjuk meg, ellenben sok ilyen népdalt talál-

tak a volga—uráni népeknél. Ezekkel a népekkel a magyarság sokszáz év óta nem érintkezett, tehát biztos, hogy nem átvételről van szó, hanem ősi, közös sajátságról. Ezenkívül népzeneinknek három fontos tényezője van, mégpedig a szerkezet, a dallamvonal és a ritmus. Mindhárom tényezőt külön ismertette az előadó, majd elmondta, hogy a népdalok három stíluscsoportba sorolhatók. Mindhárom magyar dallamstílusra népdalokat mutatott be az előadó, amelyek között igen sok saját gyűjtésű népdala is szerepelt. A közönség is együtt énekelt néhányat az ismertebb dalok közül a lelkes előadóval. Az előadásban külön szövegezt a cigányzene kérdéséről és kifejtette, hogy a cigányzenekarok darabjainak szerzői főképpen az uriszlályból kerülnek ki és igen kevés valódi érték szerepel ezek között a helytelenül »magyar nótának« nevezett dalok között.

A magyar népzeneben az egész ember élete tükröződik — mondotta Szeghy professzor — és benne dalol az egész nemzet élete is. Az ének segítségével közönséget kell teremtenünk és közkinccsé tenni a régebben csak kiváltságosok által élvezett zenei művelődést. Az énekesrend célja a nemzet öntudatában megerősödést, kitartó, fegyelmzett, nemesebb izlésű, szociális érzésű, minden nemesebb érzés iránt fo-

A Magyar Nemzeti

Színház vendégátéka

Július 28-án, szombaton d. u. 8-kor
Július 29-én, vasárnap délután 3-kor
Július 29-én, vasárnap délután 6-kor

Leonid Rachmanov:

„Viharos alkonyat“

Jegyek kaphatók:

a Városi Színházban, a szakszervezeti székházban, a Magyar Kommunista Pártban, a Szociáldemokrata Pártban és az üzemi bizottságokban.

gékony új közönség: a daloló Magyarországot kialakítása.

A miadvíg nagy érdeklődéssel kísért és komoly szakértelmet eláruló előadást értékes hozzászólások és megbeszélések követték.

L. Z.

Uj tanonctörvény!

Évtizedeken keresztül szerepelt a szervezett munkásság programjában ez a két szó. A legmosolygósabb munkás, az ifjúmunkás sorsát azonban nem sikerült egészen átalakítani. Minden ifjú szakmunkás lelkében sötét foltként él az inaskodás 3—4 éve, melyet oly szomorú körülmények közt kellett végigszenvedni. A felszabadult légkörben mód adódik most a tanoncok szervezkedésére is. A budapesti tanoncok tértek először magukhoz és bátor kezdeményezéssel a szakszervezeti tanács irányítása mellett megszervezték a budapesti tanoncok nagy szálalékát. Az április 22-én megtartott tanoncnagygyűlésen lefektette azokat a követeléseket, melyek a tanonc sorsán változtatást hoznának. Ezek a következők:

1. Az egységes 8 osztályos népiskola felállítás. Iskolai műhelyekben ismerje meg a tanonc a termelő munkát és az anyagot.
2. A szerződéses rendszer eltörlése, mert a szerződés kiszolgáltatja a tanoncot a munkaadónak. Eventuálisan legalább 4 hét szabadságot. A tanonc el nem bocsátható, önhatalmulag el nem hagyhatja a munkahelyét.
3. A tanonc szakmai oktatásának fejlesztése. A tanonc szigorúan csak a szakma elsajátításához szükséges munkát végezhesen. A tanonciszkolában csak szaktárgyakat tanítsanak. Két év után a tanonc kérhesse, hogy szakvizsgára bocsássák.
4. A testi fenytés eltörlését és legszigorúbb büntetését.
5. Az üzemi és tanonciszkolai bizottságok létesítését tanonc részről.
6. Megszüntetni a bentlakó rendszert. Csak a szakszervezetek engedélyezhessék azt indokolt esetben.
7. Egységes tanoncbérek megállapítását a létminimum alapján.
8. A tanoncisfjúság ügyeiben ne döntsenek a tanonc, illetve megbízottjai meghallgatása nélkül.

Ezeket a követeléseket a szakszervezeti tanács és az iparügyi miniszter magáévá tette és most már a tanoncisfjúságon áll, hogy ezek valóra válnak.

A budapesti tanoncisfjúság haza azonban eddig se volt hiábavaló, mert sikerült kiharcolniuk, hogy rendelőformájában valósuljon meg a követelés több pontja. Az iparügyi miniszter elrendelte, hogy a tanoncot ne szabad verni, mert az iparendélység veszik el a mesternek és megbüntetik. A tanoncnak 28 nap fizetési szabadság jár. A tanonccal csak a szakma elsajátításához szükséges munkát lehet végeztetni.

A többi követelés megvalósítása, valamint ezeknek a betartása a tanoncisfjúság szervezethez tartozik. A Szegeden megalakult ifi szakcsoport hívja és várja az összes szegedi tanoncot.

Megrongált épületek, lakások helyreállítása, átalakítása Köhler J. építőmesterrel. Relek. u. 43. Szakvizsgára előkészít.